

NÁZEV/TÉMA: **Mnichovská dohoda**

Vyučovací předmět: Dějepis

Škola: SŠZZE Vyškov

Učitel: Mgr. Iveta Höferová

Třída: 1. B (zdravotnický asistent)

Časová jednotka: 1 vyučovací hodina

Metody: Brainstorming, Insert, Pyramida údajů

Uspořádání třídy: klasické, tři řady lavic po dvou žácích

Charakteristika třídy (počet žáků, nadaní žáci, žáci s SPU...): 22 žáků, třída je živější, nesoustředěná, pomalu chápající, výuka náročnější, výsledky průměrné až podprůměrné.

Situace: Opakování –pomocí karikatur rekapitulace vztahů mezi dvěma světovými válkami (karikatury viz. příloha).

Kompetence:

kompetence k učení – žák má pozitivní vztah k učení, ovládá různé způsoby práce s textem;

kompetence k řešení problémů – žák porozumí zadání úkolu, na řešení spolupracuje s ostatními;

komunikativní kompetence – žák se vyjadřuje srozumitelně a přiměřeně situaci, v písemné podobě se vyjadřuje přehledně a jazykově správně, zaznamenává si důležité myšlenky;

personální a sociální kompetence – žák reaguje adekvátně na hodnocení svého okolí, zvažuje názory jiných lidí, přispívá k diskusi;

občanské kompetence a kulturní povědomí – žák přijímá zodpovědnost za své jednání, vnímá předválečné období jako důležitý mezník ve vývoji dějin našeho národa...

Průřezová témata:

hodina se dotýká tématu *Občan v demokratické společnosti*, neboť je kladen důraz na komunikaci, slušné vystupování, toleranci při řešení případných konfliktů, respektování jiných názorů, odpovědnost za vlastní práci/výsledky...)

Výstupy:

žák se vhodně prezentuje, argumentuje a obhajuje svá stanoviska, vyjadřuje se věcně správně, jasně a srozumitelně;

žák samostatně zpracovává informace;

žák vystihne charakteristické znaky různých literárních textů, posoudí kompozici textu, jeho slovní zásobu a skladbu; debatuje o textu

Cíle:

Žáci uvedou politické události související s Mnichovskou dohodou (vyhledají informace v textu), stanovují důsledky podpisu tohoto dokumentu.

Potřebný materiál včetně přesného uvedení zdrojů:

Ukázka tematických karikatur, papír, tužka, tabule, fix na tabuli

Doplňující pomůcky – karikatury od Davida Low, text a pracovní listy na téma Mnichovská dohoda

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

EVOKACE: Brainstorming – „Mnichovská dohoda“

Žáci v lavici popisují situace na předkládaných karikaturách (opakování). Poslední z ukázek - karikatura od Davida Low - „Mnichovská dohoda“ má navodit téma hodiny (aniž by znali název karikatury). Učitel píše na tabuli vše, co je napadá v souvislosti s karikaturou – osoby, místo, pozice, ...

Na konec společně rozlišují a doplňují informace zapsané na tabuli.

UVĚDOMĚNÍ SI VÝZNAMU: Insert – „Mnichovská dohoda“

Žáci mají za úkol označit pomocí značek +, -, ?, √ informace v textu.

Na konec společně rozlišují a doplňují informace poznačené v textu.

REFLEXE: Pyramida údajů - zápis do sešitu informací dle důležitosti, rekapitulace.

HODNOCENÍ:

Pedagogická reflexe (co se mi podařilo, co mohu příště udělat jinak, lépe):

Při opakování pomocí karikatur byli žáci aktivní. Připomínali události před 2. světovou válkou. Při **brainstormingu** (karikatura „Mnichovská dohoda“) se žákům podařilo zaplnit celou tabuli, i když zpočátku potřebovali trochu pobídnout. *Přikládám karikatury jako přílohy.* Osvědčilo se na konci aktivity zápis na tabuli „slovně utřídit“. Někteří žáci si – samostatně, o své vůli – dělali během společného třídění poznámky.

Pro **Insert** jsem vybrala ukázkou z odborného textu, který jsem zkrátila. Žáci četli a dělali si znaménka. |Převažovala znaménka + a ? *Například: „Co vedlo Anglii a Francie také k podpisu smlouvy? „Vysvětlit negativistická politická strana.“, „Vysvětlit pojmy *anschluss* a *ultimatum*...“ „Proč ČSR nepomohl SSSR.“ . Reagovali například na to, že se sovětský ministr zahraničí jmenuje Litvinov.*

Otázky bylo možné využít při rozboru znamének v **reflexi**. Nestihla jsem již plánovanou pyramidu údajů. Proto jako reflexe posloužil rozbor insertu.

Žáci si zapisovali velmi stručný komentář k vybraným otázkám, spoléhali však spíš na ústní projev, v němž své myšlenky (v případě potřeby) upřesní.

Pyramidu údajů (žáci dostali vytištěný formulář), jelikož již nebylo dostatek času, jsem zadala žákům jako domácí úkol.

Poučení pro příště: „Méně, znamená více“. Naplánovaná metoda - pyramida údajů v tomto případě byla již časově nezvládnutelná. Nejvíce žáky zajímali karikatury.

Třída, přestože je živá, pracovala aktivně, se zaujetím.

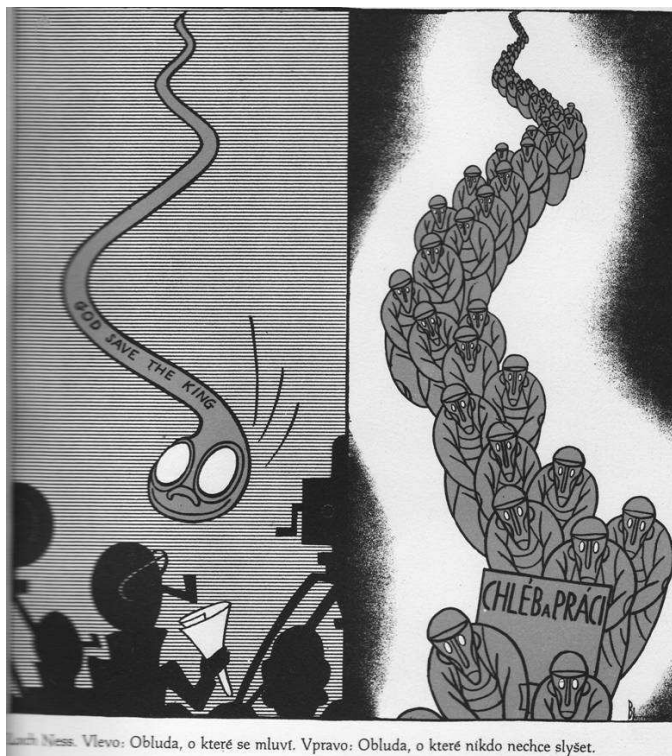
K přípravě přikládám:

Příloha č. 1 - použité karikatury při brainstormingu

Příloha č. 2 - text pro metodu INZERT

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příloha č. 1

Příloha č. 2

Text – metoda INSERT

Mnichovská dohoda

Dne 29. září 1938 se v Mnichově sešli německý kancléř Adolf Hitler, italský vůdce Benito Mussolini, francouzský premiér Édouard Daladier a britský ministerský předseda Neville Chamberlain. Výsledkem jejich jednání byl dokument, na jehož základě bylo Československo přinuceno odstoupit Německu, Maďarsku a Polsku zhruba třetinu svého území, podstatnou část průmyslu, který byl tehdy na světové úrovni. Zároveň přišlo o miliony obyvatel a v neposlední řadě o sebevědomí, domnělé přátele a budoucnost.

Cesta k Mnichovu

Zárodky předmnichovské krize můžeme sledovat již v roce 1919, kdy probíhala Pařížská mírová konference o podobě poválečné Evropy. Jedním z výsledků konference byla Versailleská mírová smlouva, která oficiálně ukončila první světovou válku mezi Centrálními mocnostmi a Státy Dohody.

Nový československý stát musel vyřešit nejen svou samostatnost, ale také hranic a složitou národnostní otázku. Češi a Slováci si vytvořili svůj „národní“ stát a stali se v něm vládnoucími národy. Naproti tomu Němci a Maďaři ztratili své dřívější nadřazené postavení. S tímto stavem se německy mluvící oblasti nehodlaly smířit a došlo k jednostrannému vyhlášení provincií (Deutschböhmen, Sudetenland atd.), které se také dovolávaly práva na sebeurčení. Němcům bylo odmítnuto právo připojit se k Rakousku, respektive k Německu.

Spojenecké smlouvy

Další ohrožení bezpečnosti ČSR přinesl rok 1933. 30. ledna se Adolf Hitler stal říšským kancléřem. Netajil se tím, že chce získat zpět území okolních států obývaná Němci. V těchto letech náš doposud největší spojenec, Francie, ustupuje do pozadí evropské politické scény. Na podzim roku 1933 ztroskotala jednání o odzbrojení a Německo dokonce vystoupilo i ze Společnosti národů. Pro ČSR byla jediným doposud stabilním garantem ochrany Malá dohoda, ta se však po atentátu na jugoslávského krále Alexandra a francouzského ministra zahraničí L. Barthou roku 1934 začala postupně rozpadat. 16. března 1935 vyhlásilo Německo všeobecnou brannou povinnost. Československá republika se tak dostala do vážného ohrožení a proto došlo k sepsání paktů mezi SSSR a Francií a mezi ČSR a SSSR.

Československo-sovětská smlouva uváděla, že pokud bude jedna strana napadena, druhá ji poskytne okamžitou pomoc. Připojený protokol však upřesňoval, že tento závazek bude platný jen v případě, že oběti současně vypomůže Francie.

Soužití Čechů s Němci

Československo si plně uvědomovalo možný budoucí problém s německou menšinou, a proto se ve smlouvě ze St. Germain, která byla uzavřena mezi Spojenci a Československem a která se jako součást systému ochrany menšin stala v období mezi válkami známou jako „Smlouva na ochranu menšin“, prohlašuje v preambuli, že Československo je vedeno přáním mít své

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

státní zřízení v souladu se zásadami svobody a spravedlnosti a tyto zajistit pro všechny obyvatele území, na němž převzalo suverenitu.

Německá menšina se podílela i na politickém životě. Negativistické strany odmítaly spolupracovat s československými stranami, po celou dobu své existence se zasazovaly o zánik republiky. Vysvětlovaly to tím, že Němci jsou sice národnostně ve státě rovnoprávní, ale není respektováno jejich právo na sebeurčení.

Křehkou pokojnou situaci ukončila světová hospodářská krize, která Evropu zachvátila ve třicátých letech. Důsledkem krize byla vysoká míra nezaměstnanosti a tím pádem zvyšující se nespokojenost obyvatelstva.

Hospodářské krize dokázala bravurně využít separatistická Henleinova SdP (Sudetendeutsche Partei – Sudetoněmecká strana), která byla de facto nástrojem zahraniční politiky Adolfa Hitlera. Díky svému ostrému vystupování vůči vládě ČSR, kterou obviňovala ze současné situace, získávala masivní podporu německého obyvatelstva. Sudetoněmecká strana se v parlamentních volbách roku 1935 stala vůbec nejsilnějším německým politickým uskupením a na jaře 1938 dostala v obecních volbách v pohraničních drtivou většinu všech hlasů.

Mnichovská krize

Po anšlusu Rakouska a díky masivní podpoře obyvatelstva předložil Konrad Henlein 28. dubna 1938 tzv. Karlovarské požadavky, které vycházely z jeho jednání s Adolfem Hitlerem a které požadovaly autonomii sudetoněmeckých oblastí.

Tyto požadavky byly z hlediska národnostního, z hlediska principů právního demokratického státu i z hlediska státní suverenity pro Československo nepřijatelné. ČSR však v rámci zachování klidu a pořádku postupně akceptovala předkládané požadavky. Ale Hitler a Henlein chtěli stále více.

Sudetoněmecká otázka se záhy stala ožehavým mezinárodním tématem, protože Hitler hrozil vojenskou akcí. Anglie a Francie, vědomy si hrůz první světové války, vytvářely na ČSR tlak a chtěly tento problém vyřešit mírovou cestou.

15. září 1938 se sešel Adolf Hitler s britským ministerským předsedou Chamberlainem na Berghofu, kde žádal připojení českého pohraničního území k Německu. Chamberlain neměl námitek.

19. září vyzvaly vlády Anglie a Francie československou vládu, aby odstoupila pohraniční oblastí s více než 50% německého obyvatelstva Německu. Československá vláda však tento požadavek odmítla.

21. září však vyslanci Velké Británie a Francie předložili Československu ultimativní požadavky, na což vláda přistoupila. Československým orgánům bylo ze strany Velké Británie a Francie dáno jasně najevo, že v případě napadení Československa vojsky nacistického Německa nebudou plnit své vojenské závazky a záruky, vyplývající z již dříve uzavřených spojeneckých smluv. Téhož dne vystoupil na obranu Československa ve Společnosti národů sovětský ministr zahraničí Maxim Litvinov, který podrobil nátlak na ČSR velké kritice.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

22. září se uskutečnila generální stávka, jejímž výsledkem byl pád Hodžovy vlády a nastolení úřednické vlády vedené generálem Janem Syrovým. Ve dnech 22. a 23. září probíhala jednání mezi Hitlerem a Chamberlainem.

23. září vyhlásila československá vláda všeobecnou mobilizaci a o dva dny později odmítla Hitlerovy požadavky.

26. září vyslal Chamberlain svého vyjednavče H. Wilsona k jednání s Hitlerem do Berlína.

28. září Neville Chamberlain upozornil v dopise Hitlera, že "vše podstatné může dostat bez války a bez odkladu." Zároveň požádal B. Mussoliniho o prostřednictví v mezinárodním jednání o německých požadavcích. Na Mussoliniho výzvu dal Hitler souhlas ke schůzce představitelů Německa, Itálie, Velké Británie a Francie, která se uskutečnila o den později. Z jednání vznikla Mnichovská dohoda. Československu byl výsledek jednání jen oznámen a to i přes to, že v Mnichově mělo svého zástupce – velvyslance Mastného. Ten měl pouze smutnou povinnost oznámit výsledek jednání vládě.

Dne 30. 9. československá vláda mnichovský diktát přijala.

Po přijetí mnichovského diktátu 5. října 1938 abdikoval prezident Edvard Beneš. Novým prezidentem se stal Emil Hácha. Okleštěnou republiku bez pohraničního opevnění nebylo pro Hitlera těžké obsadit. K tomu došlo 15. března 1939, kdy byl vyhlášen Protektorát Čechy a Morava (Protektorat Böhmen und Mähren). Na Slovensku byl o den dříve vyhlášen samostatný Slovenský štát.

Použité zdroje: <http://www.e-polis.cz/recenze-knih/213-ceskoslovenska-zahranicni-politika-1918-1938.html>

<http://www.e-polis.cz/mezinarodni-pravo/250-vznik-1-ceskoslovenske-republiky-a-princip-sebeurceni.html>

<http://www.e-polis.cz/mezinarodni-vztahy/64-vyznam-vysledku-konference-v-locarnu.html>

<http://www.cs-magazin.com/2007-02/view.php?article=articles/cs070238.htm>

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/696/_s.155/701?l=507/1921

CEP: Sborník 72/2008 "Mnichov 1938 - sedmdesát let poté"

<http://www.fronta.cz/dotaz/zruseni-mnichovske-dohody>

Pečenka, M. Luňák, P.: Encyklopedie moderní historie

http://cs.wikipedia.org/wiki/Briand-Kelloggův_pakt

http://cs.wikipedia.org/wiki/Mnichovská_dohoda

Kuklík, J., Čornej, P.: Dějepis pro gymnázia 4

<http://www.ims.obscurus.net/mnichov.doc>

Šrámek, P: Ve stínu Mnichova